

TÜRK SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDE KURUMSAL DEĞİŞİM: SOLVENCY II ADAPTASYONU VE YÖNETSEL FARKINDALIK

Abdullah Buğra Soylu,

Başkent Üniversitesi, Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi, Sigortacılık ve Risk Yönetimi Bölümü,
soylu.bugra@gmail.com

Erdem Kırkbeşoğlu,

Yrd. Doç. Dr., Başkent Üniversitesi, Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi, Sigortacılık ve Risk Yönetimi Bölümü,
erdemk@baskent.edu.tr

Nilüfer Dalkılıç,

Yrd. Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Sigortacılık ve Risk Yönetimi Bölümü, nilufer.dalkilic@dpu.edu.tr

ÖZ: Türk sigortacılık sistemi, son on yılda önemli ölçüde kurumsal değişime maruz kalmaktadır. Devletin sigorta sistemini etkin ve güvenilir kılma adına devreye soktuğu Solvency II sistemi bu değişimin önemli bir ayağı olup sigorta şirketlerinin mali yeterliğine ilişkin bilgi sunan bir sistemdir. Bu sistem sigorta şirketlerinin yükümlülüklerinin yerine getirilmesini amaçlayan düzenlemeler içermektedir. Sistemin 2016 yılında uygulanmaya girmesi beklenmektedir. Çalışmanın amacı Türk sigortacılık sektöründe uygulanacak olan Solvency II sistemini değerlendirmek ve sisteme olan farkındalığı araştırmaktır. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Beş sigorta şirketinin yöneticileri ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar Solvency II uygulamasının sigorta şirketlerini mali ve yönetsel açıdan değişime zorlayacağını; ancak, yöneticilerin farkındalık düzeyinin henüz bu değişime uyum sağlayacak düzeyde olmadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal değişim, sigorta, yönetsel farkındalık

Jel Sınıflandırması: G18, M10, G22

INSTITUTIONAL CHANGE IN TURKISH INSURANCE INDUSTRY: ADAPTATION OF SOLVENCY II AND MANAGERIAL AWARENESS

ABSTRACT: Turkish insurance industry has been exposed to some important institutional changes recent years. Solvency II applied to create effective and reliable market by government is a system that offers clues on the solvency of insurance companies. This system includes regulations aimed at the fulfillment of insurance companies' liabilities. The system is expected to be in place in 2016. The purpose of this study is to offer an assessment of Solvency II system that will be applied in Turkish insurance system and probe the level of awareness on the system. Semi-structured interview technique is adopted in the study. Executive personnel of five insurance companies were interviewed. The results show that although insurance companies in Turkey will encounter with changes as a financial and economically, managerial awereness is low to fulfill these requirements.

Key Words: Institutional change, insurance, managerial awereness.

JEL Classification: G18, M10, G22

1.Giriş

Sigorta şirketleri birbirinden çok farklı ve karmaşık risk gruplarına teminat sunan ve faaliyetlerinden dolayı birçok riski ve sorumluluğu üstlenen işletmelerdir. Sigorta şirketlerinin riskleri iyi yönetememesi yükümlülüklerini yerine getirememelerine yol açabileceğinden, şirketlerin üstlendikleri riskleri doğru yönetmeleri büyük önem taşımaktadır. Sigorta şirketlerinin hasar veya kayıpları telafi etmede yaşayacağı sorunlar, tüm sektörün bu olumsuz durumdan etkilenmesine yol açacaktır. Risklerin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkacak ekonomik kayıpları azaltma amacıyla kurulan sigorta işletmeleri, bu anlamda sektörün güven ve istikrar içinde çalışmasını sağlamaktadır.

Son on yılda Türk sigortacılık sistemi, önemli ölçüde kurumsal bir değişime maruz kalmaktadır. Hükümet organlarının kanun ve yönetmelikler kapsamında yürürlüğe soktuğu çok sayıda uygulamanın ortak noktası ekonomik ve mali açıdan güçlü ve güvenilir bir piyasa ortamı yaratmayı amaçlamıştır. Zira müşterilerin güvenmediği bir piyasa, uzun vadede karlı bir piyasa olmaktan uzaklaşacaktır. Ekonomik ve mali açıdan yeterli donanımına sahip işletmelerin yer aldığı bir sigorta piyasası yaratmak ise bu anlamda önemlidir.

Dünyada sigorta şirketlerinde yaşanan başarısızlıkların en önemli sebeplerinden biri mali yetersizliktir. Devletlerin en temel beklentisi, sigorta şirketlerinin mali yapılarının yeterli nitelikte olmasını zorunlu kılmaktır. Mali yapının otoriteler tarafından denetlenmesi ve gerektiğinde tedbirler alınması bu anlamda önem kazanmaktadır. Bu kapsamda mevcut sistemde mali yeterlilik hesaplamalarının yetersizliği, şirketlerin tüm risklerini yeterli düzeyde yönetememesi ve gerçekleşen şirket başarısızlıkları gibi nedenler ile Avrupa Birliği tarafından Solvency II adı verilen yeni bir standartlar bütünü oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Solvency II sistemi, AB'ye aday tüm sigorta piyasaları için önemli bir kurumsal değişim örneğidir. Sistemin çok ayaklı yapısı yalnızca ekonomik ve mali değişiklikleri değil aynı zamanda yönetsel ve idari yaptırımları da zorunlu tutmaktadır. Bu nedenle çalışmada, yapısal ve ekonomik sorunlar yaşayan sigorta işletmelerinin, kendilerine yabancı olan köklü bir yapısal değişime nasıl adapte oldukları sorgulanacak ve bu değişimi gerçekleştirecek yönetsel kadronun bu değişime olan farkındalığı sınanacaktır.

2.Mali Yeterlilik Kavramı ve Mali Yeterliliğin Önemi

Her seviyedeki riskin yönetilmesi için gerek bireylerin gerekse kuruluşların başvurduğu temel araç olan sigortanın, risk yönetimi yoluyla; sosyo-ekonomik yıkımların önlenmesi, verimliliğin artırılması, tahsil edilen primler yoluyla; ekonomik kalkınma için gerekli olan sermaye birikiminin sağlanması, sermaye piyasalarının geliştirilmesi, istihdam imkânı yaratılması yoluyla; sosyal refahın yükselmesine katkıda bulunması, üretilen primler üzerinden ödenen vergilerle ülke ekonomisinde vergi kaynağı olması, uluslararası ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, sosyal güvenlik sistemini tamamlayarak sistemin yükünü hafifletmesi gibi sosyal ve ekonomik işlevleri bulunmaktadır. Bu denli önemli işlevleri bulunan sigorta sektörü ekonomik ve sosyal açıdan ülkelerin hayatında önemli bir rol oynamaktadır (Kahya, 2000: 24). Sigortacılık sektöründe yaşanan şirket başarısızlıkları finans ve ekonomi açısından önemli yıkımlar doğurabilmektedir. Bu nedenle sigorta şirketlerinin finansal başarısızlıklarını ve iflaslarını önleyebilmek için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmaların içeriği, sigorta şirketlerinin mali bünyelerinin yeterli seviyede olması üzerine yoğunlaşmaktadır. Ancak yapılan düzenlemelere rağmen, sigorta sektöründe finansal başarısızlıkların yaşanmakta olduğu görülmektedir (Öner Kaya, 2013: 14).

Sigorta şirketlerinin iflas nedenleri incelendiğinde tek nedenin mali yetersizlik olmadığı ortaya çıkmaktadır. Temel neden olarak, kötü yönetim ve uygun olmayan risk kararları olduğu görülmektedir. Sigorta sektöründeki yaşanan şirket başarısızlıkları, iflaslar, krizler, teknolojik altyapının, finansal araçların ve risk yönetim tekniklerinin gelişmesi, standardizasyon ihtiyacı vb. faktörler Solvency II sisteminin ortaya çıkmasındaki nedenler arasındadır (Öner Kaya, 2013: 93-94).

Avrupa Birliği'ne üye devletlerin bütünsel ve entegre bir yaklaşım ihtiyacı aynı zamanda sigorta sektörü için de geçeli olup sigortacılık faaliyetlerine ilişkin yasaların uyumlu hale getirilmesine yönelik çok sayıda çalışma halen birçok ülke tarafından sürdürülmektedir (Ciomas ve diğerleri, 2014: 875). Bu kapsamda Avrupa Birliği tarafından 1979 yılından bu yana "Solvency" çalışmaları yürütülmektedir. 2002 yılında Solvency I ile başlayan süreç günümüzde Solvency II ile daha kapsamlı bir görünüme kavuşmuştur. Solvency I'in modern işletmelerin ihtiyacını tam anlamıyla karşılamaktan uzak kalması yeni bir mevzuat çerçevesinin, yani Solvency II Direktifinin yürürlüğe konmasına neden olmuştur (Ciomas ve diğerleri, 2014: 875). Avrupa Birliği otoriteleri tarafından, bütün direktifleri tek çatı altında toplayan Solvency II taslağı yayınlanmıştır. Bu taslak değişikliklere uğrayarak 17 Aralık 2009 tarihinde Avrupa Birliği'nin resmi gazetesinde yayımlanmıştır.

Solvency II sistemi şirketlerin finansal olarak güçlü olmasını sağlayarak kriz dönemlerine veya katastrofik risklere karşı faaliyetlerini devam ettirmelerini sağlamayı hedefler. Böylelikle şirketler ve sigortalılar korunarak finansal sistemin istikrarlı olması sağlanacaktır (Acar, 2008: 6).

3.Solvency II Sistemi, Yapısı ve Türkiye'deki İşleyişi

Solvency anlam olarak mali yeterlilik kavramını ifade etmektedir. Mali yeterlilik, şirketin tüm yükümlülüklerini yerine getirebilecek düzeyde varlığının olma gerekliliği anlamını taşımaktadır. Bu kavram sigorta şirketlerini tehdit eden hasar ödeyememe riskini ifade eder. Sigorta şirketleri için mali yetersizlik şirket aktiflerinin yükümlülüklerini karşılayamaması olarak tanımlanabilir. Mali yetersizlik riski tamamen yok edilemez ancak denetim otoriteleri bu riski azaltabilmek için düzenlemeler geliştirmektedir (Çoban, 2009: 56).

Solvency II, Avrupa Birliği'nin sigortacılık sektöründeki ihtiyati düzenlemelerde reform yapılması, poliçe hamilleri için güvenli bir ağ oluşturulması ve pazarda istikrarın sağlanması amacıyla yönelik olarak hayata geçirdiği bir sistemdir (Pitselis, 2014: 163).

Solvency düzenlemelerinde tüketicilerin korunması hedeflenmiştir. Şirketlere getirilen finansal standartlar ile şirketlerin uygunlukları ve finansal durumları denetlenmekte ve böylece poliçe sahiplerinin menfaatleri korunması amaçlanmaktadır. Düzenlemelerde şirketlerin sermaye yapısı, fiyat, ürün, reasürans, yatırım, karşılıklar vb. gibi konular ele alınmaktadır. Sermaye düzenlemesinde sigorta şirketlerinin kuruluş aşamasında aranan sermaye miktarı ile birlikte şirketlerin faaliyetlerine devam ederken mevcut sermayeleri ve fonları da değerlendirilmektedir (Çoban, 2010: 90).

Solvency II düzenlemelerinin amacı şirket iflas riskinden sigortalıların çıkarlarını korumaktır. Riske dayalı sermaye tahsisi ile Solvency II sigorta ve reasürans şirketlerinin karşı karşıya kaldığı risklerin doğru bir şekilde ölçülmesini, bu riskler için uygun seviyede sermaye ayrılmasını ve böylelikle sermayenin etkin bir şekilde dağıtılmasını hedeflemektedir (CEA, 2006: 12-16). Solvency II şirketlerin mali yeterliliğini doğru olarak belirleyebilmek için, şirketlerin risklerini daha iyi analiz etme ve değerlendirme, varlıkları ve yükümlülüklerini ayrıntılı olarak inceleme amacı taşımaktadır (Öner Kaya, 2013: 92).

Solvency II sisteminin riske dayalı olması en önemli özelliği olarak görülmektedir. Şirketlerin sermayeleri şirket risk yapısına ve risklerin yönetilme biçimlerine göre tespit edilmektedir. Solvency II şirketlerin üstlenmiş olduğu riskler ile sermayelerinin uyumunu gerekli kılmaktadır (Öner Kaya, 2013: 93). Solvency II sisteminde varlıklar ile birlikte yükümlüğe daha çok odaklanılmaktadır. Sistem sigorta şirketlerinin ölçülen ve ölçülmeyen risklerini değerlendiren bir yapı sergilemektedir. Sistemin dinamik ve riski dikkate alan bir yapıda olması amaçlanmıştır (Şenel, 2006: 307).

Bu yeni sistemin banka sektörüne yönelik olarak hazırlanan Basel II kriterleriyle benzer yönleri olduğu kadar farklı yönleri de bulunmaktadır. Sistemde risklere karşı farklı yaklaşımlar uygulanmaktadır. Solvency II'de risk portfolyolarına yönelik entegre bir yaklaşımdan söz edebilirken aynı zamanda risk türlerine göre farklı yaklaşımlar da gözlemlenebilmektedir. Basel II uzlaşısında ise yatırım riski, kredi riski ve operasyonel riske göre ayrı ayrı modeller uygulanmaktadır. Maruz kalınan risklere dayanan sermaye gereksinimleri yaklaşımı, Solvency II sisteminin en önemli özelliği olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede, derecesi yüksek olan riskler daha yüksek sermaye gereksinimleri anlamına gelmektedir. (Ciumas ve diğerleri, 2014: 875).

Solvency II sisteminin amacı, risk analizi ve değerlendirmesi ile sermayenin etkin dağıtımını konusunda standart sağlamaktır. Sistem şirketlerin sermaye ihtiyacını belirlemekle birlikte, risk yönetim süreçleri ile sistemlerini kurmalarını ve yönetmelerini de istemektedir (Öner Kaya, 2013: 93-94). Solvency II, yıllık prim üretimi 5 milyon Euro'dan düşük olan şirketlerde zorunlu değildir. Yıllık prim üretimi 5 milyon Euro'nun üzerindeki şirketler için zorunludur. Şirket üç yıl prim üretiminde 5 milyon Euro'nun üzerine çıkarsa dördüncü yıl hükümleri uygulamak zorundadır (Acar, 2007: 18).

Son on yıl içinde mali yeterlilik, sigortacılık düzenleme kurumlarının temel hedeflerinden bir tanesi haline gelmiştir. Risk sermayesi yeterliliği hakkında çok sayıda tartışmalar yaşanmakta ve şirketler zarar yönetimi ve mali yetersizlikle mücadele konusunda yeni teknikler ve stratejiler geliştirmeye devam etmektedir (Pitselis, 2014: 161). Solvency II sistemi ile birlikte bir dizi yeni sermaye gereksinimleri, değerlendirme teknikleri, raporlama ve yönetim standartları getirilmiştir. Bu gereksinimlerin yerine getirilmesi kolay olmayıp sigorta şirketleri ve uygulama süreci hakkında Avrupa Komisyonu'na bilgilendirme yapmak amacıyla özel olarak kurulmuş kurumları da kapsamaktadır. Bu kurumlar ilgili taraflar arasında işbirliği ve devamlı geribildirimini yerine getirmektedir. Solvency II süreklilik temeline dayalı bir süreçtir. Üç ana sütundan oluşan bu yeni sistem kademeli olarak uygulamaya geçirilecektir (Ciumas ve diğerleri, 2014: 875). Solvency II'nin üç sütunlu yapısı tablodaki gibi özetlenebilir.

Tablo 1: Solvency II Sisteminin Yapısı

1. Sütun	2. Sütun	3. Sütun
Nicel Gereklilikler	Nitel Gereklilikler	Açıklama
-Solvency Sermaye Gereksinimleri -Sigortacılıktaki Riskler -Risk Modülü	-Kurumsal Yönetim -Verimli Risk Yönetimi -Öz Risk ve Sermaye Yeterliliği Değerlendirmesi (OSRA)	-Şeffaflık -Geliştirilmiş Raporlama

Kaynak: Ciumas ve diğerleri, 2014: 875.

Birinci sütun, Solvency II'nin nicel gerekliliklerini (sermaye gerekliliği, teknik karşılık, yatırım, özkaynak) içerir. Birinci sütunda ölçülebilen risklere ilişkin olarak şirketlerin bulduracakları sermaye miktarlarına yönelik hesaplamalar yer almaktadır. Riskle yönelik sermaye hesaplamalarında iki tür sermaye yeterlilik seviyesi vardır. Bunlardan biri minimum sermaye gereksinimi (MCR) bir diğeri ise hedef sermaye gereksinimi (SCR) dir (Acar, 2007: 13-14).

Bu gerekliliklerin esas amacı, sigorta ve reasürans şirketlerinin izleyen bir yıllık süreçte en az %99,5 ihtimalle poliçe ve hak sahiplerine olan yükümlülüklerini karşılayabilmelerini sağlayacak sermaye seviyelerinin belirlenmesidir (Acar, 2008: 21). Risk modülü içerisinde sermaye gereksinimlerinin dönemsel niteliğini ve dolayısıyla da sigorta sektöründeki sistemsel riskleri azaltan ve özsermaye sönmüleyici olarak adlandırılan simetrik bir ayarlama mekanizması yer almaktadır (Eling ve Pankoke, 2014: 1).

Solvency II'nin ikinci sütunu, risk yönetimine yönelik prosedürleri, denetleme kuruluşları tarafından yapılacak risk kontrollerini ve kurumsal yönetimin gelişmesine yönelik düzenlemeleri içerir. Sigorta ve reasürans şirketlerinin risk yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirerek denetim noksanlıklarının giderilmesi amaçlanmaktadır (Berk, 2005: 119). İkinci sütunun amacı, sigorta şirketlerinin etkin bir kurumsal yönetim sistemine sahip olmalarının, uygun risk yönetim standartlarını yerine getirmelerinin, yeterli sermaye buldurmalarının ve iyi bir şekilde yönetilmelerinin sağlanmasıdır. Solvency II, ikinci sütun kapsamında, iç denetim, iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya fonksiyonlarını içeren kurumsal yönetim sisteminin kurulmasını ve şirketler tarafından Öz Risk ve Sermaye Yeterliliği Değerlendirmesi (ORSA) süreçlerinin geliştirilmesini öngören ilkeler sunmaktadır (Cangir Üstün, 2012: 44-46).

Şeffaflık ve açıklama gerekliliği üçüncü sütunun temelini oluşturur. Üçüncü sütun poliçe sahipleri, yatırımcılar, derecelendirme kuruluşları gibi hem denetim otoritelerine hem de kamuya açık diğer paydaşlara şirketin maruz kaldığı riskleri açıklama amacı taşımaktadır (Öner Kaya, 2013: 132).

Özetle Solvency II sistemi sadece nicel hesaplamalar bütünü olmaktan öteye geçerek bir taahhüdün risk seviyesini etkileyen niteliksel yönleri de (yönetim, kurum içi denetim ve risk yönetimi, rekabet durumu, vb.) kapsayan sigorta taahhüdünün genel mali yeterliliğine de odaklanmalıdır (Pitselis, 2014: 163).

Türkiye sigorta şirketlerinin sermaye yeterliklerine yönelik düzenlemeler "Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte" yer almaktadır. Yönetmelikte amaç sigorta

ve reasürans şirketlerinin üstlendikleri yükümlülüklerine yönelik gerçekleşebilecek potansiyel riskler sonucunda oluşabilecek hasarlar için yeterli miktarda özsermaye bulundurmalarının sağlanması olarak tanımlanmıştır.

Yönetmeliğe göre gerekli özsermaye iki yöntemle hesaplanmaktadır ve iki yöntemden elde edilen sonuçlardan yüksek olanı olarak belirlenmektedir. Birinci yöntemle göre gerekli özsermaye; hayat dışı, hayat ve emeklilik branşları için hesaplanan sonuçların toplamıdır. Hayat dışı branşlar için gerekli özsermaye prim ve hasar esasına göre bulunan tutarlardan büyük olanına eşittir (Madde 7). İkinci yöntemle göre gerekli özsermaye; aktif riski, reasürans riski, aşırı prim artışı riski, muallak tazminat karşılığı riski, yazım riski ve kur riski hesabı sonucunda bulunan tutarların toplamı olarak ifade edilmektedir (Madde 8). Özsermaye, gerekli özsermayeden düşük olmamalıdır (Madde 9).

Sigorta ve reasürans şirketleri, şekli ve içeriği Müsteşarlıkça belirlenen sermaye yeterliliği tablosunu Haziran ve Aralık dönemleri olmak üzere yılda iki defa hazırlar ve bu dönemleri takip eden iki ay içerisinde Müsteşarlığa sunmaları gerekmektedir. (Madde 10). Sigorta ve reasürans şirketlerinin gerekli özsermaye ile birlikte minimum garanti fonunu sağlaması da gerekmektedir. Minimum garanti fonu gerekli özsermayenin en az üçte biridir. Minimum garanti fonu, hiçbir dönemde çalışılan branşlar itibarıyla gerekli olan asgari sermaye tutarlarının üçte birinden az olamaz (Madde 17/4).

Bir sigorta veya reasürans şirketinin minimum garanti fonu tutarını karşılayamadığının, tesis etmesi gereken teminatı tesis edemediğinin, teknik karşılıkları karşılayacak yeterli veya teknik karşılıklara uygun varlıklarının bulunmadığının ya da sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya şirketin malî bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek derecede zayıflamakta olduğunun tespiti hallerinde, ilgili kamu kuruluşu, sigorta ve reasürans şirketinden

- Malî bünyesindeki zaafiyetin nasıl giderileceğini ve sigortalıların hak ve menfaatlerinin nasıl korunacağını içeren kapsamlı bir iyileştirme planı sunulması ve uygulanmasını,
- Sermayesinin artırılması, ödenmemiş kısmının ödenmesi, sermayeye mahsuben şirkete ödeme yapılması veya kâr dağıtımının durdurulması ya da ilave teminat tesis edilmesini,
- Varlıklarının kısmen ya da tamamen elden çıkarılması veya elden çıkarılmasının durdurulmasını, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesini,
- Malî bünyesini ve likiditesini güçlendirici ve riski azaltıcı benzer tedbirler alınmasını,
- Tespit edilecek gündemle genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını veya genel kurul toplantısının ertelenmesini isteyebilir (Madde 20).

Özetle kamu otoritesi, mali yeterliliğe ilişkin sigorta ve reasürans şirketlerini denetlemekle kalmayıp yönetsel farkındalık ve risk algısı yaratmayı da amaçlamaktadır. Acar (2008) ve Çoban'a (2008) göre, Solvency II'ye uyumda Türkiye açısından temel problem, Türk sigorta piyasasının uluslararası piyasada yer alan büyük akörlerle aynı ekonomik güçte olunamamasıdır. Ancak özellikle son beş yılda Solvency konusunda tecrübesi olan yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye piyasasına girişleri bu uyumun kolaylaştırılmasında fayda sağlayabilecektir. Bu kapsamda Çoban'ın (2008: 320) çalışması, Türkiye'deki mevcut sistem ile AB arasındaki Solvency II düzenlemesinin benzerlik ve farklılıklarını özetlemektedir.

Tablo 2: Solvency II Kapsamında Avrupa Birliği ile Türkiye Karşılaştırması

	AVRUPA BİRLİĞİ	TÜRKİYE
SÜTUN 1	<ul style="list-style-type: none"> - Toplam ekonomik bilanço yaklaşımı, sermaye hesabında varlık ve yükümlülükler ve aralarındaki etkileşim dikkate alınır. - Varlık ve yükümlülükler piyasa değer ile değerlendirilir. teknik karşılıklar; en iyi tahminci+risk marjı ile hesaplanır. - SCR ve MCR olarak iki farklı mali yeterlilik düzeyi vardır. Risk çeşitlendirme ve riske dayalı sermaye yeterliliği hesaplaması. - Basiretli tacir ilkesi, yatırım serbestisi getirilmiştir.	<ul style="list-style-type: none"> - Sadece yükümlülükleri dikkate alır. - Varlıklar defter değeri ile, teknik karşılıklar ise muallak tazminat karşılığı için aktüeryal zincirleme merdiven metodu ile hesaplanır. - Bir sermaye düzeyi için iki hesaplama yöntemi bulunmaktadır. Risk çeşitlendirme ve riske dayalı sermaye yeterliliği hesaplaması yoktur. - Yatırımlar yönetmelikle belirlenmiş ve sınırlandırılmıştır.
SÜTUN 2	<ul style="list-style-type: none"> - İç denetim, iç kontrol, risk yönetimi ve aktüerya fonksiyonlarını içeren güçlü bir kurumsal yönetim. - ORSA - Grup denetimi düzenlemeleri yapılmıştır. -Dışarıdan aktüeryal hizmet alınmasına izin verilmiştir.	<ul style="list-style-type: none"> - İç sistemler olarak adlandırılan risk yönetimi- iç kontrol-iç denetimden oluşan sistem. - ORSA benzeri bir sistem yoktur. - Grup denetimi ile ilgili düzenleme yoktur. -Şirketlerin yeterli sayıda aktüerle çalışması zorunludur.
SÜTUN 3	<ul style="list-style-type: none"> -Açıklama gereklilikleri ile şeffaflık, raporlama gerekleri çok daha sık kurallara bağlıdır ve detaylıdır.	<ul style="list-style-type: none"> - Açıklama gereklilikleri ile şeffaflık, raporlamaların kapsamında farklılık gösterir.

*Çoban, 2008. Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik, Avrupa Birliği Sigorta Uygulaması (Solvency II) ve Türkiye Değerlendirmesi, s.324 kaynağından uyarlanmıştır.

Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmadığı için Solvency II düzenlemelerine uyma zorunluluğu yoktur. Buna rağmen Türk sigorta sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin yabancı sermaye payı %50'nin üzerinde olduğundan ve yabancı sermayeli şirketlerin Avrupa Birliği'nde faaliyette bulunması sebebiyle, Solvency II sistemi Türk sigorta sektörünü etkileyecektir. Sigorta şirketleri Avrupa Birliği sigorta sektöründe yer alan şirketlerle rekabet etmede Solvency II sisteminin yenilikçi düzenlemelerini takip etmek ve uygulama konusunda istekli olacaklardır (Öner Kaya ve Diğerleri, 2014: 113).

4.Araştırma Yöntemi

Çalışmanın amacı, Türk sigorta şirketleri için köklü bir kurumsal değişimi ifade eden Solvency II'ye hangi düzeyde adapte olduğunu tespit etmek ve yönetsel farkındalık düzeyini sınamaktır. Çalışmada niteliksel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Bilindiği üzere nitel araştırma ürün veya çıktılar yerine sürece odaklanmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler tekniği standart ve esnek özellikleri ile anket veya test tekniklerinin sınırlılığını göre avantajlıdır. Teknik, derinlemesine bilginin gerektiği konular hakkında ayrıntılı bilgi sağlanması sebebiyle birçok araştırmada yaygın olarak kullanılmaktadır (Yılmaz ve Altınkurt, 2011: 638).

Araştırma örneklemini olarak, rastgele seçim yöntemi yoluyla beş sigorta şirketi belirlenmiş ve bu şirketlerin bölge müdürü veya yardımcısı görüşme kapsamına dahil edilmiştir. Bu kapsamda sektörel prim üretiminde orta sıralarda yer alan beş ayrı şirketin Orta Anadolu bölge müdürü veya yardımcılarıyla Solvency II kapsamında görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde şirketlerin orta düzey yönetimini temsil ettiği düşünülen kişilere Solvency II'ye ilişkin farkındalık soruları yöneltilmiştir. Görüşmeler her bir kişi için ortalama 45 dakika sürmüştür. Görüşme sırasında tüm konuşmalar kayıt altına alınarak daha sonradan deşifre edilmiştir.

Görüşme sırasında yöneltilen sorular şu şekildedir:

- 1) Solvency II'yi daha önce duydunuz mu? Solvency II hakkında ne söyleyebilirsiniz?
- 2) AB Sigorta sektöründe böyle bir çalışmaya neden ihtiyaç duyulmuştur?
- 3) Solvency II'nin amaçları nelerdir?
- 4) Solvency II'nin temel anlamda faydaları neler olur?
- 5) Solvency II'nin kısa vadede olumsuz etkileri neler olur?
- 6) Solvency II gibi üç sütunlu ve kapsamlı bir proje Türkiye sigortacılık sektöründe uygulanabilir mi?
- 7) Solvency II şirket başarısızlıklarını tamamen önleyebilir mi?

Bu soruların seçilmesindeki temel amaç, Solvency'nin olası değişimlerine ilk etapta uyum sağlayacak grup olan orta kademe yöneticilerin farkındalıklarını belirlemektir. Yöneticilere Solvency II sisteminin olumsuz etkilerinin neler olabileceği, sektöre olacak faydaları ve mevcut durumu değerlendirmeleri istenmiştir. Uygulamada araştırmadaki sorulara verilen cevapların akademik bir çalışmada veri olarak yer alacağı bilgisi verilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen Solvency sistemine yönelik cevaplar deşifre edildikten sonra özet şeklinde Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Deşifresi

Görüşmeci No:	1. Görüşmeci	2. Görüşmeci	3. Görüşmeci	4. Görüşmeci	5. Görüşmeci
1. Solvency II'yi daha önce duyduunuz mu? Solvency II hakkında ne söyleyebilirsiniz?	Solvency II olarak bir çalışma duymadım ancak anladığım kadarıyla ödenmiş sermaye ile ilgili bir konu. Sermaye yeterliliğiyle ilgili bir düzenleme öncelikle dünyadaki tüm sigorta sektörleri için gerekli bir uygulama.	Açıkçası daha önce duymadım. Pek bir şey söyleyemem. (İnternette aratıyor.)	En basit anlamda sermaye yeterliliği. Avrupa Birliği'nin sektörü standardize etmek için yaptığı bir çalışmadır. Bu çalışmaya göre şirketler iş yapış biçimlerini göstermek zorundadırlar. Bilançolarını şeffaf bir şekilde yayınlamaları gerekmektedir.	Şirketlerin sermayesi için bir gösterge diyebiliriz. Solvency II, Solvency I'e göre daha somut kriterler getirecektir. Ancak Solvency II daha sağlam altyapısı ve denetim mekanizmasıyla daha gerçekçi bir çözüm olabilir.	Şirketlerin pazardaki varlıklarını devam ettirmek için üstlendikleri yükümlülükleri karşılayabilecek seviyede olup olmadıklarını ölçen ve yaptırımlarda bulunan bir düzenleme.
2. AB Sigorta Sektörü'nde böyle bir çalışmaya neden ihtiyaç duyulmuştur?	Sigorta şirketleri sermayelerinin çok üstünde risklerin altına girmekteler. Bu durum geçmişte bir çok iflasa neden olmuştur. Üstlenilen riskler gerçekleştiğinde ödeyememe riskiyle karşılaşan sigorta şirketi, sorumluluğunu yerine getiremez. Bu durumda hem sigortalılar hem de sektör zarar görür.	Anladığım kadarıyla şirketlerin sermayeleriyle ilgili getirilen yeni bir hesaplama. Sigortalının hakkının korunması ihtiyacı diyebiliriz.	Şirket başarısızlıkları her sektörde olduğu gibi sigorta sektöründe de büyük bir tehdit oluşturur. Bu başarısızlıkların önüne geçmek için sektörde kalıcı ve mevcut sistemi geliştiren bir düzenleme yapılması ihtiyacı hissedilmiştir.	Solvency I uygulaması yetersiz ve dinamik olmayan bir düzenlemeydi. Zaten Avrupa'daki şirketlerin bir çoğu kendi mali yeterlilik hesaplamalarını kullanıyorlardı. Bu nedenle yeni bir düzenlemeyle hepsini tek bir çatı altında toplamanın gerekliliği söz konusudur.	Son on yılda ekonomik krizler ve sigortalı varlıkların yıpranması ve katastrofik risklerin artması mali yetersizlik riskini de arttırmıştır.
3. Solvency II'nin amaçları nelerdir?	İflasları ve sigorta şirketlerinin ödeyememe riskine düşmelerini önlemek. Bununla birlikte sektördeki gereksiz rekabeti azaltarak sigortacılığın gerçek anlamda başlaması ve hizmetin artması amaçlanmıştır.	Temel anlamda elbette ki sigortalıların mağduriyetlerinin azaltılması hatta mümkün olduğunca önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Sektörde eksikliği hissedilen güven duygusunun aşılması da amaçlanmaktadır.	Sektörde standardizasyonu sağlamak. Avrupa Birliği'nde her üye devletin mali yapısı aynı olmadığı gibi şirketlerin mali yapıları da çok değişkenlik göstermekte. Bu anlamda kontrolü eline almak ve tek bir uygulama oluşturmak istenmiştir.	Temel anlamda şirket başarısızlıklarını önlemektir. Bunu zaten biliyoruz. Ancak arka planda, büyük şirketlerin satın almalar sonucu beklenmedik büyüklükte zarar etmelerinin sebebi, şirketlerin satış aşamasında gizliliği kullanarak bilançolarındaki şeffaflığı saklamalarıdır. Bu nedenle gizliliğin kalkması, yabancı şirketler için de olumlu bir adım olacaktır.	AB sigorta şirketlerinin mali yapıları ve risk kabul politikaları farklılık göstermekteydi. Çoğu güçlü ve bilinçli şirketler olmasına rağmen, sektördeki standardizasyonu sağlamak ve haksız rekabeti önlemek için tek bir uygulama yapılması amaçlanmıştır.

4. Solvency II'nin temel anlamda faydaları neler olur?	Her sigorta şirketi bu uygulamayla birlikte, sermayesine göre üretim yapacak. Prim üretimi adına yapılan politikalar ve pazar liderliği kaygısı ortadan kalkacak. Sigortacılık başlayacak. Pazar liderliğini ele geçirmek için değil, sigorta kültürünü genişletmek adına hizmet yapılmaya başlanacak.	Türkiye'de şirket sayısı sektördeki sigortalılığa göre fazla. Pazar payı almak için bazı hatalı işler yapılmakta. Bunu önleyecektir. Sektörün kötü reklamasyonu ortadan kalkacaktır. Bankacılık sektöründe olduğu gibi, büyük ve küçük sigorta şirketleri olarak pazar ikiye bölünecektir ancak hizmet kalitesinde artış sağlanacaktır. Bu da pazar yapı yarışını hizmet yarışına dönüştürecektir.	Sigorta şirketleri mevcut sistemde sıralama için yarışanlar ve sektörde kendine yer bulmaya çalışanlar olarak düşünülebilir. Solvency II'nin en temel anlamda faydası bu kaygıyı azaltmaktır. Şirketler belli bir standart dahilinde rekabet edebilirler. Bu da haksız rekabeti ortadan kaldırır. Aynı zamanda kabul edebilecekleri riskleri gerekli hesaplamalar dahilinde yapacaklarından dolayı zararlar biter, kârlar başlar.	Sektörde yapılan yanlışların önüne geçmesi beklenebilir. Özellikle oto-kaza sigortalarında her geçen yıl artan zararlar kontrol edilebilir. Bankalar, oto-kaza branşına girmedikleri için karlılıklarını korumakta. Kâr edebilmesi için sigorta şirketlerinin de daha dikkatli risk seçimi yapmaları gerekmektedir. Bunun dışında ülkemizde şirketler rızai olarak sermaye artırımına gitmiyorlar. Dönem sonlarında Hazine Müsteşarlığı'nın baskısıyla sermaye artırımını yapabiliyorlar. Solvency II bunun önüne geçebilir.	Solvency II üç sütunlu yapısıyla üç boyutlu bir yaklaşım getirmekte mali yeterliliğe. Sadece sigorta risklerinden değil, işletme olarak karşı karşıya kalacağı risklerin de hesaplanması söz konusu. Aktif risk yönetimi ve denetim yapısı da sektördeki kaliteyi arttıracaktır.
5. Solvency II'nin kısa vadede olası olumsuz etkileri sizce neler olur?	Öncelikle kısa vadede işin müşteri alanında memnuniyetsizlikler oluşabilecektir. Primler yükseleceği için sigortalılar sigorta yaptırmak istemeyebilir. Bununla birlikte sigorta şirketleri adına risk kabul ederken seçicilik başlayacaktır. Prim üretimi azalacak ancak kârlılık artacaktır.	Olumsuz yönü olmaz. Yalnızca büyümek isteyen şirketler büyümekte zorlanacaklardır.	Olumsuz bir etkisi olacağını düşünmüyorum. Ancak büyük şirketler daha çok büyüyecek ve küçük ölçekli şirketler bu rekabete dayanamayıp şirket evlilikleri yaparak sektörde kalmayı deneyeceklerdir.	Şirketler zaman kaybına uğramaktan korkuyorlar. Çünkü bu süreç hem zaman hem de maliyet açısından sigorta şirketlerini olumsuz etkileyecektir. Bu nedenle AB'de bile henüz uygulanamadı. Kısa vadede primler artacağı için sigortalılık oranı düşebilir ancak uzun vadede sigorta bilinci artacaktır.	Mental anlamda, sektörün hazır olmaması durumunda gerek acenteler gerekse sigortalılar tarafından memnuniyetsizlikler olabilir. Bununla birlikte rekabet ve pazar payı yarışında küçük şirketlerin yok olması söz konusu olabilir. Ancak zamanla bu sorunlar aşılanacaktır.

6. Solvency II gibi üç sütunlu ve kapsamlı bir proje Türkiye Sigortacılık Sektörü'nde uygulanabilir mi?	Elbette ki uygulanabilir. Uygulanması gerekli. Ancak bu düzenlemenin uygulanabilirliğini etkileyen bir çok etken var. Bunların başında eğitim gelmekte. Sigortacı için de sigortalı için de yeterli eğimin sağlanması şart. İkincisi sigorta bilincinin uyandırılmasıdır. Acente ve sigortalıların bilinçlenmesi sağlanmadığı sürece böyle bir sistemin Türkiye'de uygulanması zor. Sektörde yönetmeliklerde düzenlemelere gidilebilir. Genç beyinler ve fikirler, sektörü değiştirebilir.	Kesinlikle yapılır ve yapılacaktır da. Yasalaştıktan sonra kimsenin itirazı olacağını sanmıyorum. Ancak uygulandığı takdirde faydaları büyük olacaktır. Denetlemedeki artış, sektörü daha da bilinçlendirecektir.	Uygulanması gerekir. Sigorta şirketlerine de burada büyük sorumluluk düşüyor. Sigorta şirketleri daha uzman kadrolarla çalışmalı ve sektörün kalitesini bu şekilde arttırmalıdır. Mevcut sistemde Solvency II'nin uygulanmasına en büyük olumsuz etken şüphesiz yanlış sigorta uygulamaları ve yanlış politikalarıdır.	Ülkemizde sigorta anlayışı önce mal sonra can. Verileri incelediğinizde dünyaya oranla can sigortalarında ne kadar geride olduğumuzu görebiliriz. Mal sigortalarında da hala devam eden iyi niyet prensibi eksikliğinden kaynaklanan haksız tazminat ödemeleri sektörün başındaki en büyük sorunlardan biridir. Acente sayısı azalıyor ve bu durum sigorta sektörü için son derece yanlış ve uygulamada sorun yaşatacak bir yere doğru gitmekte. Önce bu gibi sorunların çözülmesi gerekiyor. Yalan beyan zihniyetinin değişmesi şart. Bu gibi temel eksiklerin belirlenip düzeltilmesinin daha acil olduğu kanaatindeyim. Bunların konuşulduğu bir sektörde de Solvency II'nin lüks olduğunu düşünüyorum. Bu şartlarda uygulanması mümkün değil.	Elbette ki uygulanabilir. Solvency I düzenlemesi zaten uygulanmakta. Sektördeki şirketlerin çoğu yabancı, AB'de Solvency II'ye geçildiği anda Türkiye'de de gerek şirketlerin gerek Hazine Müsteşarlığı'nın baskısı artacaktır. Bu elbette ki hemen olabilecek bir şey değil. Zaman içinde yavaş yavaş Solvency II standartlarına uyum sağlanacaktır.
7. Peki Solvency II şirket başarısızlıklarını tamamen önleyebilecek mi?	Kesinlikle. Belirli bir sistem dahilinde doğru ve gerçek sigortacılık yapıldığında başarısızlıklar ortadan kalkacaktır.	İyi bir denetleme ve açıklık bırakmayan bir düzenleme ile olabilir.	İflasların azalacağı ve sermaye yetersizliği riskinin büyük ölçüde kaybolacağını düşünüyorum.	Sadece Solvency II ile olacak bir şey değil başarısızlıkların tamamen önlenmesi. Verilerin hepsi toplanıp analiz edilmeli. Planla, kontrol et, tekrar planla adımları izlenerek yeni bir pazar planlaması yapılmalı. Ancak şirket başarısızlıklarının tamamen önlenmesi teorik olarak zaten imkansızdır.	Bu mümkün değil. Ancak minimizasyonu sağlayacaktır. Tamamen önlemek için ulaşılması zor sermayeler koymak gereklidir. Mevcut duruma oranla ciddi bir risk azalması olur, iflas olasılıkları düşer.

Tablo 4: Türk Sigorta Sektörü Yöneticilerinin Solvency II Farkındalık Seviyeleri

	1. Görüşmeci	2. Görüşmeci	3. Görüşmeci	4. Görüşmeci	5. Görüşmeci	Solvency II'nin içeriğine ilişkin Genel Farkındalık Düzeyi
1. Solvency II'yi daha önce duydunuz mu?	Orta	Düşük	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
2. Neden ihtiyaç duyulmuştur?	Orta	Orta	Orta	Yüksek	Yüksek	Orta
3. Solvency II'nin amaçları nelerdir?	Orta	Orta	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
4. Solvency II'nin faydaları nelerdir?	Orta	Düşük	Orta	Orta	Orta	Orta
5. Solvency II'nin kısa dönemde olumsuz etkileri nelerdir?	Orta	Orta	Düşük	Orta	Orta	Orta
6. Solvency II Türkiye'ye uygulanabilir mi?	Yüksek	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
7. Solvency II başarısızlıkları tamamen önleyebilir mi?	Düşük	Düşük	Düşük	Yüksek	Yüksek	Orta
Görüşmecilerin Genel Farkındalık Düzeyleri	Orta	Orta	Orta	Yüksek	Yüksek	Orta

*Farkındalık seviyeleri değerlendirme ölçütleri: Düşük, Orta, Yüksek.

5.Bulgular

Yapılan araştırmada, Avrupa Birliği Solvency II projesi ve Türkiye’deki mevcut mali yeterlilik sistemi değerlendirilmiştir ve sektördeki orta düzey yöneticilerin Solvency II çalışması hakkında farkındalık seviyeleri ölçülmüştür.

Görüşmelerde ilk soruda görüşmecilerin Solvency II düzenlemesini bilip bilmediklerini ölçmek istenmiştir. İki görüşmeci Solvency II kavramına yabancı kalırken, diğer üç görüşmeci Solvency II hakkında yeterli farkındalığa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Konu hakkında bilgisi olmayan görüşmecilere Solvency II’nin sermaye yeterliliği ile ilgili olduğu ve getirdiği yeni düzenlemelerden kısaca bahsedilip hatırlatma yapılması amaçlanmıştır. Sermaye yeterliliği veya yükümlülük karşılama yeterliliği kavramlarına aşina oldukları anlaşıldığında diğer sorulara geçilmiştir. Görüşmecilere sırasıyla Solvency II’ye neden ihtiyaç duyulduğu, söz konusu düzenlemenin amaçları, faydaları ve kısa dönemde olumsuz etkileri sorulmuştur ve bu sayede Solvency II düzenlemesi hakkındaki farkındalık seviyeleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte görüşmecilerden mevcut sistemin açıkları hakkında da fikirleri alınmıştır. Altıncı soruda görüşmecilere Solvency II’nin Türkiye’ye uygulanabilirliği sorulmuştur. Görüşmecilerin çoğu söz konusu düzenlemenin uygulanabilir olduğunu düşünmektedir. Ancak bu düşüncedeki görüşmecilerin bir kısmı öncelikle sektörün alt yapısındaki sorunların çözülmesi gerektiğini, bir kısmı ise siyasi ve hukuki açıdan zorluklar olabileceğini düşünmektedir. Görüşmecilerden biri ise Solvency II’nin, Türkiye sigorta sektöründeki mevcut sorunlardan dolayı lüks olduğunu düşünmektedir. Görüşmenin son sorusu olarak, Solvency II’nin uygulanması halinde şirket başarısızlıklarının tamamen sonlanıp sonlanamayacağı sorulmuştur. Görüşmecilerin çoğu, başarısızlıkların azalacağı ancak tamamen ortadan kalkmasının mümkün olmadığını söylerken, diğer kesim bu düzenleme ile tamamen başarısızlıkların önlenebileceği kanısındadır.

Tablo 3, görüşmecilerin farkındalık seviyelerinin kodlanmış halini göstermektedir. Bu tabloya göre görüşmecilerin farkındalıkları, verdikleri yanıtlara göre her bir soru için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sorulan her soruda görüşmeci beklenen tam ve doğru cevapta birden çok unsur aranmaktadır. Cevaplarda değinilen doğru unsurlara göre üç farkındalık seviyesi belirlenmiştir; “Düşük”, “Orta” ve “Yüksek”.

6.Sonuç

Dünyada ve özellikle finans sektöründe önemli paya sahip sigorta şirketlerinin mali yapılarında meydana gelen başarısızlıkların artması sektöre olan güveni olumsuz etkilemektedir. Düzenleyici otoriteler poliçe sahiplerinin haklarını korumak ve başarısızlıkları önleyebilmek için tedbirler alma yoluna gitmiştir. Bu durum mali yeterlilik kavramını ortaya çıkartmıştır. Yeni bir mali yeterlilik düzenlemesinin gerekliliği önem kazanmıştır. Solvency I sistemi tüm riskleri değerlendirmeyen ve dinamik olmayan bir yapıya sahip olduğu için, Solvency II sistemi riske dayalı yeni bir mali sistem olarak getirilmiştir. Sistem sigorta şirketlerinde bulunması gereken sermaye miktarını belirleyen köklü düzenlemeler içermektedir. Sistemin hedefi poliçe sahiplerinin haklarını ve istikrar sağlamaktır. Sistemin 2016 yılında Avrupa Birliğinde uygulanması beklenmektedir.

Türkiye Avrupa Birliğine üye olmadığı için Solvency II sistemine uyma zorunluluğu yoktur. Buna rağmen sektörde yabancı şirketlerin payı %50’nin üzerinde olmasından dolayı Solvency II sisteminin uygulanması beklenilmektedir. Düzenlemeler Türk sigorta sektörünün yapısına yönelik olarak geliştirilecektir.

Solvency II kapsamında Türkiye’de sigortacılık sektöründeki orta düzey yöneticilere yönelik yapılan araştırmada, görüşmecilerin Solvency II düzenlemeleri ve uyum süreci hakkındaki farkındalıkları ölçülmek istenmiştir. Yapılan araştırmada, sektördeki yöneticilerin Solvency II ile ilgili yapılan çalışmalar ve uyum süreci konusunda yeterince bilinçli olmadıkları tespit edilmiştir. Bunun başlıca sebeplerinden bir tanesi de, mali yeterlilikle ilgili düzenlemelerin tek bir çatı altında birleştirilmemesi olabilir. Bu bağlamda Hazine Müsteşarlığı tarafından Mali Yeterlilik düzenlemelerine ilişkin tek bir yönetmelik çıkarılması bilincin artmasında olumlu katkılar sunabilir. Bununla birlikte, sektörde en üst düzeyden en alt düzeye kadar herkesin bilinçlendirilmesi en önemli husustur. Müsteşarlık ve Türkiye Sigorta Birliği’nin bu konuda eğitimler, e-egitimler, el kitapları veya internet üzerinden e-kitap yayınlanması gibi uygulamalara gidilerek bu bilinç büyük bir anlamda sağlanmış olacaktır.

Kaynakça

- Acar, O. (2008). *Avrupa Birliği Solvency II Projesi*, İstanbul.
- Acar, O. (2007). Avrupa Birliği Solvency II Projesi, *Reasürör Dergisi*, 66, 12-19.
- Berk, N. (2005). *Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik ve Risk Yönetimi*, Sigorta Araştırmaları ve İnceleme Yayınları-2, Aralık.
- CEA, (2010). *Why Excessive Capital Requirements Harm Consumers*, Belgium.
- Cangir Üstün, P. (2012). Solvency II'ye Uyum Yolunda Kurumsal Yönetim Yapısı ve İç Denetimin Rolü. *İç Denetim Dergisi*, 31, 44-47.
- Ciumas, C., Coca Ramona, A., Oniga, A. (2014). The Solvency II Approach on the Capital Charge for the Non-Life Catastrophic Risk. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 23 (1), 874-882.
- Çoban, N. (2008). *Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik, Avrupa Birliği Sigorta Uygulaması (Solvency II) ve Türkiye Değerlendirmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çoban, N. (2010). Sigortacılık Sektöründe Solvency II ve Yönetişim Sistemi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 89-96.
- Eling, M., Pankoke, D. (2014). Basis Risk, Procyclicality, and Systemic Risk in the Solvency II Equity Risk Module. *Journal of Insurance Regulation*, 1-40.
- Kahya, M. (2000). Sigorta Sektörünün Ekonomik Kalkınmadaki Yeri ve Önemi ile Fon Yaratma İşlevi ve Sermaye Piyasalarındaki Etkinliği. *Reasürör Dergisi*, 37, 22-35.
- Öner Kaya, E. (2013). *Sigorta Sektöründe Sermaye Yeterliliği ve Türk Sigorta Sektörünün Solvency II Kapsamında Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- Öner Kaya, E., Tokay, S. E., Kaya, B. (2014). Sigorta Sektöründe Sermaye Yeterliliği ve Türk Sigorta Sektörünün Solvency II Kapsamında Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63, 109-138.
- Pitselis, G. (2014). Robust Eligible Own Funds and Value at Risk Under Solvency II. *System Communications in Statistics - Simulation and Computation*, 43 (1), 161-181.
- Şenel, A. (2006). Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 297-315.
- Yılmaz, K., Altinkurt, Y. (2011). Göreve Yeni Başlayan Özel Dershane Öğretmenlerinin Kurumlarındaki Çalışma Koşullarına İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11 (2), 635-650.
- <http://www.tsb.org.tr/default.aspx?pageID=654&yid=612015> (23.8.2015 Tarih ve 29454 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik")
- <http://www.tsb.org.tr/default.aspx?pageID=654&yid=189> (14.6.2007 Tarih ve 26552 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Sigortacılık Kanunu")